

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 18. maaliskuuta 2021
(OR. en)

7129/21

Toimielinten välinen asia:
2021/0071 (COD)

COVID-19 91
JAI 286
AG 20
FRONT 98
FREMP 55
IPCR 31
VISA 51
MI 180
SAN 154
TRANS 154
COCON 14
COMIX 152
CODEC 406

EHDOTUS

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	18. maaliskuuta 2021
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2021) 140 final
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI yhteentoimivien rokotus-, testaus- ja parantumistodistusten myöntämistä, todentamista ja hyväksymistä koskevasta kehyksestä covid-19-pandemian aikana jäsenvaltioiden alueella laillisesti oleskelevien tai asuvien kolmansien maiden kansalaisten osalta (digitaalinen vihreä todistus)

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2021) 140 final.

Liite: COM(2021) 140 final

Bryssel 17.3.2021
COM(2021) 140 final

2021/0071 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

yhteentoimivien rokotus-, testaus- ja parantumistodistusten myöntämistä, todentamista ja hyväksymistä koskevasta kehyksestä covid-19-pandemian aikana jäsenvaltioiden alueella laillisesti oleskelevien tai asuvien kolmansien maiden kansalaisten osalta (digitaalinen vihreä todistus)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen mukaisesti kolmansien maiden kansalaiset, jotka asuvat tai oleskelevat jossakin jäsenvaltiossa laillisesti, voivat matkustaa vapaasti muiden jäsenvaltioiden alueella, jos he täyttävät tietyt edellytykset. Unionin toimintapolitiikka, jonka mukaan henkilöille sisärajojen ylityksen yhteydessä tehtävistä tarkastuksista on luovuttu, hyödyttää näin ollen unionin kansalaisten lisäksi myös kolmansien maiden kansalaisia, joilla on oikeus matkustaa EU:ssa. Pyrkiessään rajoittamaan covid-19-koronavirustautia (covid-19) aiheuttavan, vakavan äkillisen hengitystieoireyhtymän aiheuttavan koronavirus 2:n (SARS-CoV-2) leviämistä jäsenvaltiot ovat kuitenkin ottaneet käyttöön rajoituksia, joista osa on vaikuttanut tämän oikeuden käyttämiseen. Näihin toimenpiteisiin on useassa tapauksessa sisältynyt maahantulorajoituksia tai muita rajat ylittäviin matkustajiin sovellettavia erityisvaatimuksia, kuten jääminen karanteeniin tai omaehtoinen eristäytyminen tai testi SARS-CoV-2-tartunnan varalta ennen saapumista ja/tai sen jälkeen.

Neuvosto on pyrkinyt varmistamaan, että vapaan liikkuvuuden rajoitusten hyväksymiseen sovelletaan hyvin koordinoitua, ennakoitavaa ja avointa lähestymistapaa, joten se antoi 13. lokakuuta 2020 neuvoston suosituksen (EU) 2020/1475 koordinoitua lähestymistavasta vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen covid-19-pandemian johdosta¹. Suositus koskee myös unionissa laillisesti asuvia tai oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia. Jäsenvaltiot voivat neuvoston suosituksen (EU) 2020/1475 17 kohdan mukaisesti vaatia toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevilta riskialueilta saapuville henkilöiltä karanteenia tai omaehtoista eristäytymistä ja/tai testiä SARS-CoV-2-tartunnan varalta ennen saapumista ja/tai sen jälkeen.

Matkustajia on pyydetty osoittamaan vaatimusten noudattaminen toimittamalla erilaisia asiakirjatodisteita, kuten lääkärintodistuksia, testituloksia tai vakuutuksia. Koska käytössä ei ole ollut vakiomuotoisia ja suojattuja malleja, matkailijoilla on ollut ongelmia saada asiakirjansa hyväksytyiksi, minkä lisäksi on saatu ilmoituksia vilpillisistä ja väärennetyistä asiakirjoista². Nämä ongelmat voivat johtaa tarpeettomiin viivästyksiin ja esteisiin, ja ne nousevat todennäköisesti entistä näkyvämmiin esiin, kun yhä useammat eurooppalaiset käyvät covid-19-testissä ja rokotetaan covid-19-tautia vastaan ja saavat siitä asiakirjatodisteita. Eurooppa-neuvosto on ottanut asian käsiteltäväkseen. Eurooppa-neuvoston jäsenet kehottivat 25. ja 26. helmikuuta 2021 pidettyjen epävirallisten videoneuvottelujen jälkeen antamassaan julkilausumassa³ jatkamaan työtä rokotustodistuksia koskevan yhteisen toimintaperiaatteen muotoilemiseksi.

Jäsenvaltiot ovat yksimielisiä tällaisten todistusten käyttämisestä lääketieteellisiin tarkoituksiin, jotta voidaan varmistaa asianmukainen seuranta ensimmäisen ja toisen rokoteannoksen sekä mahdollisen myöhemmän tehosterokotuksen välillä. Jäsenvaltiot kehittävät parhaillaan rokotustodistuksia ja käyttävät usein rokotusrekistereissä saatavilla olevia tietoja.

Komissio on tehnyt rokotustodistusten yhteentoimivuuden valmisteleminen yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa sähköisten terveyspalvelujen verkostossa, joka on vapaaehtoinen,

¹ EUVL L 337, 14.10.2020, s. 3.

² <https://www.europol.europa.eu/early-warning-notification-illicit-sales-of-false-negative-covid-19-test-certificates>

³ SN 2/21.

sähköisistä terveyspalveluista vastaavat kansalliset viranomaiset yhdistävä verkosto. Sähköisten terveyspalvelujen verkosto hyväksyi 27. tammikuuta 2021 ohjeet lääketieteellisiin tarkoituksiin annettua rokotetta koskevasta todisteesta⁴. Ohjeet päivitettiin 12. maaliskuuta 2021. Ohjeissa määritellään yhteentoimivuuden keskeiset osatekijät eli rokotustodistusten vähimmäisdatajoukot ja yksilöllinen tunniste. Myös sähköisten terveyspalvelujen verkosto ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1082/2013/EU⁵ 17 artiklalla perustettu terveysturvakomitea ovat pyrkineet määrittämään covid-19-testitulostodistuksiin sisällytettävät yhteiset vakiotiedot⁶ sekä laatineet parantumistodistuksia ja niihin liittyviä tietojoukkoja koskevat suuntaviivat ja luonnoksen terveystodistusten yhteentoimivuudesta⁷.

Tähän mennessä suoritettua teknistä työn perusteella komissio ehdottaa digitaalista vihreää todistusta koskevassa asetusehdotuksessa (COM(2021)/xxx), joka esitetään samaan aikaan tämän ehdotuksen kanssa, että otetaan käyttöön rokotustodistusten myöntämistä, todentamista ja hyväksymistä EU:ssa koskeva EU:n laajuinen 'digitaalisen vihreän todistuksen' kehys. Kehyksen olisi katettava myös muut covid-19-pandemian aikana myönnetty todistukset eli asiakirjat, joilla todistetaan SARS-CoV-2-tartuntaa koskeva negatiivinen testitulokset, sekä asiakirjat, joilla todistetaan, että asianomainen henkilö on parantunut aiemmasta SARS-CoV-2-tartunnasta. Näin myös henkilöt, joita ei ole rokotettu tai joilla ei vielä ole ollut mahdollisuutta saada rokotusta, voivat hyötyä tällaisesta yhteentoimivasta kehuksesta, jolloin matkustaminen helpottuu heidän osaltaan. Vaikka esimerkiksi lapset eivät toistaiseksi voi saada covid-19-rokotusta, heidän olisi voitava saada testaus- tai parantumistodistus tai heidän vanhempinsa olisi voitava saada se heidän puolestaan.

Digitaalista vihreää todistusta koskevassa asetusehdotuksessa (COM(2021)/xxx) esitettyä kehystä sovelletaan unionin kansalaisiin ja heidän perheenjäseniinsä, jotka voivat olla kolmannen maan kansalaisia. Tämän ehdotuksen tavoitteena on varmistaa, että samaa kehystä sovelletaan myös muihin kolmansien maiden kansalaisiin, jotka oleskelevat tai asuvat laillisesti jonkin EU:n jäsenvaltion alueella ja joilla on oikeus matkustaa toiseen jäsenvaltioon unionin oikeuden mukaisesti.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 77 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan unioni kehittää politiikan, jonka puitteissa vahvistetaan edellytykset, joiden mukaisesti kolmansien maiden kansalaiset voivat vapaasti liikkua unionin alueella. Eräät sellaiset toimenpiteet, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet covid-19-pandemian leviämisen rajoittamiseksi, ovat kuitenkin vaikuttaneet unionissa laillisesti oleskelevien tai asuvien kolmansien maiden kansalaisten vapauteen matkustaa unionissa. Näihin toimenpiteisiin on useassa tapauksessa sisältynyt maahantulorajoituksia tai muita rajat ylittäviin matkustajiin sovellettavia erityisvaatimuksia, kuten jääminen karanteeniin tai omaehtoinen eristäytyminen tai testi covid-19-tartunnan varalta ennen saapumista ja/tai sen jälkeen. Vaikutukset ovat kohdistuneet erityisesti raja-alueilla asuviin henkilöihin, jotka kulkevat rajan yli osana päivittäistä elämäänsä muun muassa työhön, koulutukseen, terveydenhuoltoon, ostoksiin, kulttuuriin ja vapaa-ajantoimintaan liittyvistä syistä.

⁴ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/vaccination-proof_interoperability_guidelines_en.pdf

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1082/2013/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2013, valtioiden rajat ylittävistä vakavista terveysuhkista ja päätöksen N:o 2119/98/EY kumoamisesta (EUVL L 293, 5.11.2013, s. 1).

⁶ Saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/preparedness_response/docs/covid-19_rat_common-list_en.pdf

⁷ Saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/trust-framework_interoperability_certificates_en.pdf

Neuvoston suosituksessa (EU) 2020/1475 vahvistetaan koordinoitu lähestymistapa, jota sovelletaan seuraavilla keskeisillä aloilla: yhteisten perusteiden ja raja-arvojen soveltaminen, kun päätetään vapaata liikkuvuutta koskevien rajoitusten käyttöönotosta, yhteisesti sovittuihin värikoodeihin perustuvan kartan laatiminen covid-19-tartuntariskistä (jonka julkaisee Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus, jäljempänä 'ECDC'⁸) ja koordinoitu lähestymistapa mahdollisiin toimenpiteisiin, joita voidaan tarvittaessa soveltaa alueiden välillä liikkuviin henkilöihin sen mukaan, millainen tartuntariski kyseisillä alueilla on.

Neuvosto antoi 30. lokakuuta 2020 suosituksen (EU) 2020/1632 koordinoitusta lähestymistavasta vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen Schengen-alueella covid-19-pandemian johdosta, jossa se suositti, että Schengenin säännöstöä noudattavien jäsenvaltioiden olisi sovellettava neuvoston suosituksessa (EU) 2020/1475 vahvistettuja periaatteita, yhteisiä perusteita ja raja-arvoja ja yhteistä toimenpidekehystä. Koska eräät jäsenvaltiot ovat jo alkaneet hyväksyä rokotuksia koskevia todisteita matkustajien vapauttamiseksi tietyistä rajoituksista, tarvitaan yhdenmukaiset edellytykset covid-19-rokotuksia ja -testausta sekä covid-19-taudista parantumista koskevien todistusten myöntämiselle, todentamiselle ja hyväksymiselle, jotta voidaan varmistaa rokotustodistuksille jäsenvaltioissa kehitettävien erilaisten teknisten ratkaisujen välinen yhteentoimivuus.

Käyttöön otettavassa digitaalisen vihreän todistuksen kehyksessä olisi vahvistettava covid-19-rokotuksia ja -testausta sekä taudista parantumista koskevien todistusten muoto ja sisältö. Komissio ehdottaa myös, että digitaalisen vihreän todistuksen kehyksessä olisi varmistettava, että nämä todistukset voidaan antaa yhteentoimivassa muodossa ja että ne voidaan todentaa luotettavasti, kun haltija esittää ne muissa jäsenvaltioissa, mikä helpottaa matkustamista EU:ssa.

Todistuksissa olisi oltava ainoastaan välttämättömät henkilötiedot. Koska henkilötietoihin sisältyy arkaluonteisia lääketieteellisiä tietoja, olisi varmistettava erittäin korkeatasoinen tietosuojajärjestelmä ja noudatettava tietojen minimoinnin periaatetta. Digitaalisen vihreän todistuksen kehyksen ei varsinkaan pitäisi edellyttää tietokannan perustamista ja ylläpitoa EU:n tasolla, vaan sen olisi mahdollistettava digitaalisesti allekirjoitettujen yhteentoimivien todistusten hajautettu todentaminen.

Ehdotetussa asetuksessa (EU) 2021/XXX otetaan huomioon kansainvälisellä tasolla käynnissä olevat toimet, kuten Yhdistyneiden kansakuntien erityisjärjestöjen, muun muassa Maailman terveysjärjestön (WHO), piirissä toteutettavat toimet, joiden tarkoituksena on laatia eritelmiä ja ohjeita digitaali teknologian käytöstä henkilön rokotustilanteen dokumentoinnissa. Kolmansia maita olisi kannustettava tunnustamaan digitaalinen vihreä todistus, kun ne luopuvat muuta kuin välttämättömästä matkustamista koskevista rajoituksista. Tähän voisi sisältyä erityisesti eri puolilla maailmaa käyttöön otettujen teknisten järjestelmien ja tämän asetuksen soveltamista varten perustettujen, matkustamista EU:ssa helpottavien järjestelmien välinen yhteentoimivuus.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Tämä ehdotus ei rajoita kolmansien maiden kansalaisten maahantuloedellytyksiä koskevien Schengenin sääntöjen soveltamista. Ehdotettua asetusta ei pitäisi missään nimessä tulkita niin, että sillä kannustetaan sisärajatarkastusten palauttamiseen tai helpotetaan sitä, sillä sen on

⁸ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-free-movement>

oltava edelleen viimesijainen keino asetuksessa (EU) 2016/399⁹, jäljempänä 'Schengenin rajasäännöstö', vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

Ehdotus perustuu muihin vapaan liikkuvuuden ja matkustamisen alalla covid-19-pandemian aikana hyväksyttyihin toimintapoliittisiin aloitteisiin, kuten neuvoston suosituksiin (EU) 2020/1475, (EU) 2021/119, (EU) 2020/912 ja (EU) 2021/132, ja täydentää niitä.¹⁰ Neuvoston suosituksessa (EU) 2020/1475 kuvataan erityisesti ne yleiset periaatteet, joiden perusteella jäsenvaltioiden olisi koordinoitava toimiaan hyväksyessään ja soveltaessaan toimenpiteitä kansanterveyden suojelemiseksi covid-19-pandemian yhteydessä. Neuvoston suosituksessa (EU) 2020/912 puolestaan luetellaan ne kolmannet maat, joista EU:hun suuntautuva muu kuin välttämätön matkustaminen olisi sallittava, sekä ne tehtävät ja tarpeet, joiden osalta välttämätön matkustaminen on sallittua lähtömaasta riippumatta. Komissio seuraa nyt viimeksi mainitun suosituksen toimivuutta tarkasti ja ehdottaa siihen muutoksia tapahtuneen kehityksen mukaisesti.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Tämä ehdotus on osa EU:n covid-19-pandemian johdosta laatimaa toimenpidepakettia. Se perustuu erityisesti aiempaan tekniseen työhön, jota on tehty terveysturvakomiteassa ja sähköisten terveyspalvelujen verkostossa, joka on vapaaehtoinen, sähköisistä terveyspalveluista vastaavat kansalliset viranomaiset yhdistävä verkosto.

Tämä ehdotus on yhdenmukainen kolmansien maiden kansalaisten maahanmuuttoa koskevan unionin toimintapolitiikan kanssa.

Voimassa olevassa EU:n lainsäädännössä ei ole säännöksiä henkilön terveydentilaa osoittavien todistusten myöntämisestä, todentamisesta ja hyväksymisestä, vaikka tällaisten todistusten esittäminen voi olla tarpeen, jotta tiettyjä jonkin pandemian aikana asetettuja matkustusoikeutta koskevia rajoituksia voidaan olla soveltamatta. Sen vuoksi on tarpeen vahvistaa säännökset tällaisten todistusten yhteentoimivuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi.

Tässä ehdotuksessa otetaan huomioon kansainvälisellä tasolla käynnissä olevat toimet, kuten Yhdistyneiden kansakuntien erityisjärjestöjen, muun muassa Maailman terveysjärjestön (WHO), piirissä kansainvälisen terveyssäännösten pohjalta toteutettavat toimet, joiden tarkoituksena on laatia eritelmiä ja ohjeita digitaaliteknologian käytöstä henkilön rokotustilanteen dokumentoinnissa. Kolmansia maita olisi kannustettava tunnustamaan digitaalinen vihreä todistus, kun ne luopuvat muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskevista rajoituksista.

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/399, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (EUVL L 77, 23.3.2016, s. 1).

¹⁰ Neuvoston suositus (EU) 2021/119, annettu 1 päivänä helmikuuta 2021, koordinoitusta lähestymistavasta vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen covid-19-pandemian johdosta annetun suosituksen (EU) 2020/1475 muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 36I, 2.2.2021, s. 1–6), ja neuvoston suositus (EU) 2021/132, annettu 2 päivänä helmikuuta 2021, EU:hun suuntautuvaa muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskevasta väliaikaisesta rajoituksesta ja sen mahdollisesta poistamisesta annetun neuvoston suosituksen (EU) 2020/912 muuttamisesta (EUVL L 41, 4.2.2021, s. 1–5).

- **Oikeusperusta**

SEUT-sopimuksen 77 artiklan 2 kohdan c alakohdassa määrätään, että unioni vahvistaa edellytykset, joiden mukaisesti unionin alueella laillisesti oleskelevat tai asuvat kolmansien maiden kansalaiset voivat vapaasti liikkua unionin alueella lyhyen ajan. Tällaiset toimenpiteet hyväksytään tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen.

Tällä ehdotuksella pyritään helpottamaan kolmansien maiden kansalaisten matkustamista EU:ssa covid-19-pandemian aikana ottamalla käyttöön yhteinen kehys covid-19-rokotuksia ja -testausta sekä taudista parantumista koskevien yhteentoimivien todistusten myöntämiselle ja hyväksymiselle. Kolmansien maiden kansalaiset, jotka asuvat tai oleskelevat laillisesti jossakin jäsenvaltiossa ja joilla on oikeus matkustaa toisiin jäsenvaltioihin, voisivat näin osoittaa, että he täyttävät kohdejäsenvaltion unionin oikeuden mukaisesti asettamat kansanterveyttä koskevat vaatimukset. Ehdotuksella pyritään myös varmistamaan, että tällä hetkellä voimassa olevat matkustusrajoitukset covid-19-taudin leviämisen rajoittamiseksi voidaan poistaa koordinoitusti, kun saadaan lisää tieteellistä näyttöä.

Tällä ehdotuksella ei oteta käyttöön rokotusvelvollisuutta eikä myöskään rokotusoikeutta. Rokotusstrategiat kuuluvat jäsenvaltioiden kansallisen toimivallan piiriin.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Jäsenvaltiot eivät yksinään voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän ehdotuksen tavoitteita, jotka ovat matkustamisen helpottaminen unionissa covid-19-pandemian aikana ottamalla käyttöön henkilöiden rokotus-, testaus- ja parantumistilannetta koskevat suojatut ja yhteentoimivat todistukset, vaan tavoitteet voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla.

Jos EU:n tasolla ei toteuteta toimia, jäsenvaltiot ottavat todennäköisesti käyttöön erilaisia järjestelmiä, mikä johtaa siihen, että jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevat tai asuvat kolmansien maiden kansalaiset, jotka käyttävät oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, kohtaavat ongelmia asiakirjojensa hyväksymisessä muissa jäsenvaltioissa. Erityisesti on tarpeen sopia teknisistä standardeista, joita käytetään myönnettävien todistusten yhteentoimivuuden, turvallisuuden ja todennettavuuden varmistamiseksi.

- **Suhteellisuusperiaate**

EU:n toimet voivat tuoda huomattavaa lisäarvoa edellä todettuihin haasteisiin vastaamisessa, ja ne ovat ainoa tapa saada aikaan yhdenmukainen ja yhteensopiva kehys ja ylläpitää sitä.

Covid-19-terveystodistuksia koskevien toimenpiteiden hyväksyminen yksipuolisesti tai ilman koordinoitua johtaa siihen, että toimenpiteet rajoittavat sellaisten kolmansien maiden kansalaisten mahdollisuutta matkustaa unionissa, joilla olisi siihen oikeus.

Kuten säädetään asetuksessa (EU) 2021/XXXX, jota sovelletaan tähän ehdotettuun asetukseen kaikilta osin, ehdotetun asetuksen soveltaminen olisi keskeytettävä, kun covid-19-pandemia on voitettu, koska sen jälkeen ei olisi perusteltua velvoittaa kolmansien maiden kansalaisia esittämään terveysasiakirjoja heidän matkustaessaan unionin alueella. Säännösten soveltaminen olisi kuitenkin aloitettava uudelleen, jos WHO julistaa uuden pandemian alkaneeksi *SARS-CoV-2:n, sen muunnoksen tai vastaavan*, mahdollisesti epidemian aiheuttavan infektioaudin puhkeamisen johdosta.

- **Toimintatavan valinta**

Asetuksella varmistetaan EU:n lainsäädännön suora, välitön ja yhtenäinen täytäntöönpano kaikissa jäsenvaltioissa.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ehdotuksessa otetaan huomioon jäsenvaltioiden kanssa säännöllisesti käydyt keskustelut, terveysturvakomiteassa ja sähköisten terveyspalvelujen verkostossa käytävä tekninen tietojenvaihto sekä saatavilla olevat tiedot epidemiologisen tilanteen kehityksestä ja asiaa koskeva tieteellinen näyttö.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ehdotus perustuu terveysturvakomiteassa ja sähköisten terveyspalvelujen verkostossa käytävään tekniseen tietojenvaihtoon, ECDC:n julkaisemiin tietoihin covid-19-pandemiaan liittyvästä epidemiologisesta tilanteesta ja saatavilla olevaan tieteelliseen näyttöön.

- **Vaikutustenarviointi**

Asian kiireellisyyden vuoksi komissio ei ole tehnyt vaikutustenarviointia.

- **Perusoikeudet**

Tämä ehdotus edellyttää henkilötietojen käsittelyä, terveystiedot mukaan luettuina. Ehdotuksella on mahdollisia vaikutuksia joihinkin yksilöiden perusoikeuksiin eli yksityiselämän kunnioittamiseen, josta määrätään perusoikeuskirjan 7 artiklassa, ja henkilötietojen suojaa koskevaan oikeuteen, josta määrätään 8 artiklassa. Yksityishenkilöiden henkilötietojen käsittely, mukaan lukien niiden keruu, niihin pääsy ja niiden käyttö, vaikuttaa perusoikeuskirjan mukaiseen yksityisyyttä koskevaan oikeuteen ja henkilötietojen suojaa koskevaan oikeuteen. Näihin perusoikeuksiin puuttuminen on perusteltava.

Henkilötietojen suojaan ja tietoturvaan sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679¹¹. EU:n tietosuojajärjestelmästä ei ole tarkoitus poiketa, ja jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön selkeät säännöt, edellytykset ja tehokkaat suojatoimet EU:n tietosuojasääntöjen mukaisesti. Ehdotetulla asetuksella ei luoda eurooppalaista tietokantaa covid-19-rokotuksista tai -testauksesta eikä covid-19-taudista parantumisesta. Ehdotetun asetuksen soveltamiseksi henkilötiedot on sisällytettävä ainoastaan myönnettyyn todistukseen, joka olisi suojattava väärentämiseltä ja muuttamiselta.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Tätä aloitetta tukevien toimien rahoitus on esitetty ehdotetun asetuksen (EU) 2021/XXX yhteydessä esitetyssä rahoitusselvityksessä.

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Ei sovelleta.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Ehdotuksen 1 artiklassa kuvataan ehdotetun asetuksen kohde.

Ehdotuksen 2 artikla sisältää asetuksen nopeutettua voimaantuloa koskevan säännöksen.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**yhteentoimivien rokotus-, testaus- ja parantumistodistusten myöntämistä, todentamista ja hyväksymistä koskevasta kehyksestä covid-19-pandemian aikana jäsenvaltioiden alueella laillisesti oleskelevien tai asuvien kolmansien maiden kansalaisten osalta (digitaalinen vihreä todistus)**

EUROOPAN PARLAMENTTI ja EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 77 artiklan 2 kohdan c alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Kolmansien maiden kansalaiset, jotka asuvat laillisesti unionin alueella, ja kolmansien maiden kansalaiset, jotka ovat saapuneet laillisesti jonkin jäsenvaltion alueelle, voivat Schengenin säännösten nojalla liikkua vapaasti kaikkien muiden jäsenvaltioiden alueilla 90 päivän ajan minkä hyvänsä 180 päivän jakson aikana.
- (2) Maailman terveysjärjestön (WHO) pääjohtaja julisti 30 päivänä tammikuuta 2020, että koronavirustauti 2019:ää, jäljempänä 'covid-19', aiheuttavan vakavan äkillisen hengitystieoireyhtymän aiheuttavan koronavirus 2:n, jäljempänä 'SARS-CoV-2', maailmanlaajuinen leviäminen on kansainvälinen kansanterveysuhka. WHO arvioi 11 päivänä maaliskuuta 2020, että covid-19 voidaan määritellä pandemiaksi.
- (3) Jäsenvaltiot ovat toteuttaneet viruksen leviämisen rajoittamiseksi erilaisia toimenpiteitä, joista osa on vaikuttanut jäsenvaltioiden alueelle matkustamiseen ja niiden alueella liikkumiseen, kuten maahantuloa koskevat rajoitukset tai vaatimukset, joiden mukaan rajan ylittävien matkustajien on jätävä karanteeniin.
- (4) Neuvosto hyväksyi 13 päivänä lokakuuta 2020 neuvoston suosituksen (EU) 2020/1475 koordinoitusta lähestymistavasta vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen covid-19-pandemian johdosta¹².
- (5) Neuvosto antoi 30 päivänä lokakuuta 2020 suosituksen (EU) 2020/1632¹³ koordinoitusta lähestymistavasta vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen Schengen-alueella covid-19-pandemian johdosta, jossa se suositti, että Schengenin säännöstöä noudattavien jäsenvaltioiden olisi sovellettava neuvoston suosituksessa (EU) 2020/1475 vahvistettuja periaatteita, yhteisiä perusteita ja raja-arvoja ja yhteistä toimenpidekehystä.

¹² EUVL L 337, 14.10.2020, s. 3.

¹³ Neuvoston suositus (EU) 2020/1632, annettu 30 päivänä lokakuuta 2020, koordinoitusta lähestymistavasta vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen Schengen-alueella covid-19-pandemian johdosta (EUVL L 366, 4.11.2020, s. 25).

- (6) Monet jäsenvaltiot ovat käynnistäneet tai suunnittelevat aloitteita rokotustodistusten myöntämiseksi. Jotta näitä todistuksia voitaisiin käyttää tehokkaasti rajatylittävän matkustamisen yhteydessä unionin alueella, todistusten on kuitenkin oltava täysin yhteentoimivia, suojattuja ja todennettavissa. On tarpeen luoda jäsenvaltioiden kesken yhteisesti sovittu lähestymistapa, joka koskee tällaisten todistusten sisältöä ja muotoa sekä niihin liittyviä periaatteita ja teknisiä standardeja.
- (7) Useat jäsenvaltiot ovat jo nyt vapauttaneet rokotetut henkilöt tietyistä matkustusrajoituksista. Jos jäsenvaltiot hyväksyvät todisteen rokotuksesta perusteeksi luopua covid-19-viruksen leviämisen rajoittamiseksi unionin lainsäädännön mukaisesti käyttöön otetuista matkustusrajoituksista, kuten karanteeni- tai eristäytymisvaatimuksesta tai SARS-CoV-2-viruksen varalta tehtävästä testistä, niiden olisi edellytettävä hyväksyvän samoin edellytyksin myös voimassa olevat rokotustodistukset, joita muut jäsenvaltiot ovat myöntäneet ehdotetun, digitaalista vihreää todistusta koskevan asetuksen (COM(2021/xxx) mukaisesti. Hyväksyntä olisi annettava samoin edellytyksin, mikä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että jos jäsenvaltio pitää yhtä annettua rokoteannosta riittävänä, sen olisi pidettävä sitä riittävänä myös sellaisten henkilöiden osalta, joilla on rokotustodistus saman rokotteen kerta-annoksen saamisesta. Tämä velvoite olisi kansanterveydellisistä syistä rajattava henkilöihin, jotka ovat saaneet covid-19-rokotteen, jolle on myönnetty myyntilupa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 726/2004¹⁴ nojalla. Tämän ei tulisi estää jäsenvaltioita päättämästä, että ne hyväksyvät rokotustodistukset, jotka koskevat muita covid-19-rokotteita, kuten rokotteita, joille jonkin jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on myöntänyt myyntiluvan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/83/EY¹⁵ nojalla, rokotteita, joiden jakelulle on myönnetty väliaikainen lupa direktiivin 2001/83/EY 5 artiklan 2 kohdan nojalla, tai rokotteita, jotka WHO on hyväksynyt hätätilannekäyttöön. Asetuksella (EU) 2021/xxxx, joka on annettu xx päivänä xxkuuta 2021, otetaan käyttöön yhteentoimivien covid-19-rokotus-, testaus- ja parantumistodistusten myöntämistä, todentamista ja hyväksymistä koskeva kehys vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi covid-19-pandemian aikana. Sitä sovelletaan unionin kansalaisiin ja heidän perheenjäseniinsä, jotka ovat kolmansien maiden kansalaisia.
- (8) Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 19, 20 ja 21 artiklan mukaisesti kolmansien maiden kansalaiset, jotka kuuluvat näiden määräysten soveltamisalaan, voivat liikkua vapaasti muiden jäsenvaltioiden alueella.
- (9) Jotta voitaisiin helpottaa sellaisten kolmansien maiden kansalaisten matkustamista jäsenvaltioiden alueella, joilla on oikeus tällaiseen matkustamiseen, asetuksella (EU) 2021/xxxx käyttöön otettua yhteentoimivien covid-19-rokotus-, testaus- ja parantumistodistusten myöntämistä, todentamista ja hyväksymistä koskevaa kehystä olisi sovellettava myös kolmansien maiden kansalaisiin, jotka eivät vielä kuulu kyseisen asetuksen soveltamisalaan, edellyttäen että he oleskelevat tai asuvat laillisesti jonkin jäsenvaltion alueella ja että heillä on oikeus matkustaa toisiin jäsenvaltioihin unionin oikeuden mukaisesti.
- (10) Jotta näitä todistuksia voitaisiin käyttää tehokkaasti rajatylittävän matkustamisen yhteydessä, todistusten on oltava täysin yhteentoimivia.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 726/2004, annettu 31 päivänä maaliskuuta 2004, ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön lupa- ja valvontamenettelyistä ja Euroopan lääkeviraston perustamisesta (EUVL L 136, 30.4.2004, s. 1).

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/EY, annettu 6 päivänä marraskuuta 2001, ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä (EYVL L 311, 28.11.2001, s. 67).

- (11) Tämän asetuksen ei pitäisi tulkita helpottavan vapaata liikkuvuutta koskevien matkustusrajoitusten tai muiden perusoikeuksien rajoitusten käyttöönottoa pandemian johdosta eikä kannustavan siihen. Tarve todentaa asetuksella (EU) 2021/xxx käyttöön otetut todistukset ei myöskään sinänsä ole peruste sisärajatarkastusten väliaikaiseen palauttamiseen. Sisärajoilla tehtävien tarkastusten olisi edelleen oltava viimesijainen toimenpide, ellei asetuksessa (EU) 2016/399¹⁶ (Schengenin rajasäännöstö) esitetyistä asioita koskevista säännöistä muuta johdu.
- (12) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan. Koska tällä asetuksella kehitetään Schengenin säännöstöä, Tanska päättää mainitun pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on hyväksynyt tämän asetuksen, paneeko se asetuksen täytäntöön.
- (13) Tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joihin Irlanti ei osallistu neuvoston päätöksen 2002/192/EY¹⁷ mukaisesti; Irlanti ei sen vuoksi osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin. Vaikka tätä asetusta ei sovelleta Irlantiin, myös Irlanti voisi myöntää todistuksia, jotka täyttävät samat vaatimukset kuin ne, joita sovelletaan digitaaliseen vihreään todistukseen, helpottaakseen alueellaan laillisesti asuvien tai oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten matkustamista unionin alueella, ja jäsenvaltiot voisivat hyväksyä tällaiset todistukset. Irlanti voisi myös hyväksyä todistukset, joita jäsenvaltiot myöntävät alueellaan laillisesti oleskeleville tai asuville kolmansien maiden kansalaisille.
- (14) Bulgarian, Kroatian, Kyproksen ja Romanian osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan vuoden 2003 liittymisasiakirjan 3 artiklan 1 kohdassa, vuoden 2005 liittymisasiakirjan 4 artiklan 1 kohdassa ja vuoden 2011 liittymisasiakirjan 4 artiklan 1 kohdassa,
- (15) Islannin ja Norjan osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välisessä sopimuksessa viimeksi mainittujen osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat neuvoston päätöksen 1999/437/EY¹⁸ 1 artiklan C kohdassa tarkoitettuun alaan.
- (16) Sveitsin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisessä sopimuksessa Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat päätöksen

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/399, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (EUVL L 77, 23.3.2016, s. 1).

¹⁷ Neuvoston päätös, tehty 28 päivänä helmikuuta 2002, Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännösten määräyksiin (EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20).

¹⁸ Neuvoston päätös, tehty 17 päivänä toukokuuta 1999, tietyistä Euroopan unionin neuvoston, Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä näiden kahden valtion osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehdyn sopimuksen yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä (EYVL L 176, 10.7.1999, s. 31).

1999/437/EY 1 artiklan C kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2008/146/EY¹⁹ 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

- (17) Liechtensteinin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välisessä pöytäkirjassa Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan C kohdassa, tarkasteltuna yhdessä päätöksen 2011/350/EU²⁰ 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.
- (18) Euroopan tietosuojavaltuutettua ja Euroopan tietosuojaneuvostoa on kuultu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725²¹ 42 artiklan mukaisesti, ja ne antoivat lausuntonsa [...],

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Jäsenvaltioiden on sovellettava asetuksessa (EU) 2021/XXXX [digitaalista vihreää todistusta koskeva asetus] vahvistettuja sääntöjä niihin kolmansien maiden kansalaisiin, jotka eivät kuulu kyseisen asetuksen soveltamisalaan, mutta jotka asuvat tai oleskelevat laillisesti niiden alueella ja joilla on oikeus matkustaa toisiin jäsenvaltioihin unionin oikeuden mukaisesti.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

¹⁹ Neuvoston päätös, tehty 28 päivänä tammikuuta 2008, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen, Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (EUVL L 53, 27.2.2008, s. 1).

²⁰ Neuvoston päätös, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2011, Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen, joka koskee Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välillä tehtävän pöytäkirjan tekemisestä Euroopan unionin puolesta, siltä osin kuin kyse on tarkastusten poistamisesta sisärajoilta ja henkilöiden liikkumisesta rajojen yli (EUVL L 160, 18.6.2011, s. 19).

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).